

Annonce

Kronik: Lynetteholm og Holmene skal konkurrere om knap overskudsjord

(Illustration: By & Havn)

Af [Hans Schjær-Jacobsen](#) 29. sep 2021 kl. 10:46 [4](#)

Holmene umiddelbart syd for Avedøre Holme er nu politisk godkendt, og dermed er konkurrencen med Lynetteholm om den knappe overskudsjord blevet en realitet. Risikoen er høj, for at opfyldningsprojekterne ikke bliver selvfinansierende pga. store forsinkelser og svigtende indtjening.

Dette kan også få store negative konsekvenser for de meget ambitiøse by- og erhvervsudviklingsplaner, som bygger på opfyldningsprojekternes gennemførelse.

De to opfyldningsprojekter skal bruge masser af såkaldt overskudsjord, dels til opfyldning, dels til finansiering gennem deponeringsafgifter (gate fees). Begge projekter hævder, at der er rigelige mængder overskudsjord til rådighed, men nye

aktindsigter afslører, at analyserne, bevidst eller ubevidst, er baseret på mangelfulde og forkerte forudsætninger.

Når behovet for jord til Lynetteholm opgøres, ignoreres behovet for jord til Holmene, og når behovet for jord til Holmene opgøres, regnes med et behov til Lynetteholm på kun halvdelen af det faktiske. Behovet for overskudsjord i forhold til den producerede mængde undervurderes, og overskudsjord kommer i underskud, dvs. overskudsjord bliver en knap ressource.

I fraværet af en regional planlægningsinstans og med afskaffelsen af den kommunale anvisningsret- og pligt for overskudsjord, er der ikke styr på koordineringen, og området er blevet markedsgjort.

Der medgår i alt 80 mio. ton overskudsjord til etablering af Lynetteholm. By & Havn påstår, at den nødvendige jord let kan fremskaffes, idet der i perioden 2013-2019 er leveret i gennemsnit 2,6 mio. ton ren og forurenede jord pr. år til det hidtidige depot på Nordhavn (notat, 11. februar 2019). Heraf kom 70 pct. fra København og Frederiksberg Kommuner og resten fra omegnskommuner (notat, 16. november 2020). Ved en ekstrapolering af den gennemsnitlige årlige leverance på 2,6 mio. ton kan opfyldningen altså gennemføres på 30 år, hvis Lynetteholm er eneste aftager.

Ikke desto mindre fremgår det af Transportministerens svar til Transportudvalget (17. november 2020), at der er betydelige jordmængder til rådighed for andre store projekter, f.eks. Holmene:

»På baggrund af erfaringerne fra Nordhavn og forventninger til kommende byggerier og infrastrukturprojekter i København og Frederiksberg Kommune vurderer By & Havn, at der vil være tilstrækkelig overskudsjord i hovedstadsområdet til at fylde nyttiggørelsesprojektet Lynetteholm op. Desuden er det vurderingen, at opfyldningsprojektet Lynetteholm er robust i forhold til etablering af andre jordopfyldningsprojekter i hovedstadsområdet til modtagelse af betydelige jordmængder, f.eks. Holmene ved Avedøre, og at sådanne projekter kan realiseres parallelt.«

Relateret jobannonce: Arkil søger projektchef eller projektleder til vores anlægsafdeling i Hovedstaden

I sin analyse af markedet for overskudsjord på opdrag fra Hvidovre Kommune antager Cowi, at der kun vil medgå i alt 40 mio. ton til opfyldningen af Lynetteholm. På den baggrund vurderes det, at der genereres tilstrækkelige mængder overskudsjord i hovedstadsområdet til Holmene samtidig med etablering af Lynetteholm (teknisk notat, 24. oktober 2018). I virkelighedens verden skal Lynetteholm dog bruge i alt 80 mio. ton, ikke 40 mio. ton som antaget.

Holmene efterspørger rundt regnet 50 mio. ton overskudsjord til anlæg af de i alt ni øer (Holmene, Hvidovre Kommune, 22. maj 2019). Den samlede efterspørgsel efter jord til de to megaprojekter er således 130 mio. ton. Med en årlig produktion på 2,6 mio. ton ser vi på følgende scenarier:

- Hvis Holmene modtager 1 mio. ton og Lynetteholm 1,6 mio. ton pr. år (nyeste estimater, By & Havn, udateret regneark), er begge opfyldninger færdige samtidigt på 50 år.
- Holmene ønskes imidlertid gennemført på ca. 20 år, dvs. der skal bruges ca. 2,5 mio. ton jord pr. år. Hvis det lykkes projektet at tiltrække denne årlige jordmængde, er der praktisk talt ingen jord til rådighed for Lynetteholm før om 20 år, hvorefter opfyldning kan ske på ca. 30 år.
- Hvis Lynetteholm starter med at aftage alle 2,6 mio. ton pr. år, vil opfyldningen være færdig på 30 år, hvorefter opfyldningen af Holmene kan påbegyndes og færdiggøres på 20 år.

Prognosen for generering af 2,6 mio. ton jord pr. år er højst usikker, da hovedstadsområdets høje byggeaktivitet i perioden 2013-2019 næppe fortsætter i de kommende år. Hertil kommer, at en betydelig andel heraf forventes at komme fra anlæg af metrobetjening og østlig omfartsvej i forbindelse med byudviklingen på Lynetteholm m.m.

Hans Schjær-Jacobsen er civilingeniør, lic.techn., HD (Illus.: Privatfoto)

Annonce

Dette bidrag af overskudsjord er derfor først til rådighed, efter at opfyldningsprojektet Lynetteholm er færdiggjort, og kan derfor ikke uden videre opregnes som et leveringspotentiale. I scenarier, hvor der genereres mindre jord end den årlige prognose på 2,6 mio. ton, vil tidshorizonten for færdiggørelse naturligvis blive tilsvarende forlænget. I disse betragtninger er der end ikke levnet muligheder for alternative anvendelser af overskudsjord, f.eks. til opbygning af støjværn og sikring mod havstigninger og stormflod.

Cowi har på foranledning af København og Hvidovre Kommune kigget på mulighederne for at importere overskudsjord fra Sverige (rapport, 3. juni 2019). Det skal betragtes som en strategisk reserve, dersom danske leverancer ikke er tilstrækkelige. Ud fra ovenstående gennemgang kan situationen siges at være meget sandsynlig. Imidlertid er analysen af den svenske reserve ikke ført igennem og lader stadig mange forhold stå uafklarede.

Både Lynetteholm og Holmene forventes egenfinansieret af *gate fees* for modtagelse af overskudsjord til deponering. Det forudsætter naturligvis realisering af specifikke *gate fees*, men ingen har indregnet negative *gate fee*-konsekvenser af konkurrencen mellem projekterne som følge af, at overskudsjord er en knap ressource.

Det vil ikke være lovligt at eliminere konkurrencen ved aftaler om koordinering af *gate fees*. De to opfyldningsprojekter skal derfor alene af den grund betragtes som finansielle højrisikoprojekter.

Læs også: [Kronik: Lynetteholm er et økonomisk højrisikoprojekt](#)

Fokus: [Hovedstad 2070](#)

Emner: [Anlæg](#), [Byplanlægning](#)

[se emner samlet](#)